

OD: PROK. AP. LODZ NR FAKSU: 426549255 04 LIS. 2015 15:24 STR. 1/6
p. Bernadeta Kudrykiewicz D. 4. 11. 15 / 105

Warysawa, dnia 3 listopada 2015 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA GENERALNA
BIURO PROKURATORA GENERALNEGO

PROKURATURA APELACYJNA
W ŁODZI
Data: 04-11-2015
Podpis: REESENT

PG VII G 0287/25/15
dot. Ap I 022/67/15

WI - POKS
PL - ESVOU

Joanna Szymank
Zgodnie z zaproszeniem
kopie otrzymują:
- P.O. w Łodzi
- P.O. w Piotrkowie Tryb.
- P.O. w Ostrowie Wlkp.
- P.O. w Sieradzu
- Wydział..... P.A
Wykonano dn. 4. 11. 2015

Ap I A 022/138/15
zadanie z delwetoryst
Organizacji Wydziału I
Organizacji Pracy Prokuratur
Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi
Andrzej Wilkank

Pan
Dariusz Szyperski
Prokurator Apelacyjny
we Wrocławiu

W.I.
- a.u. i. sp. ESVOU
- z. p. prokurator
- a. m. w. o. i. n.

Krzysztof Bukowlecki

Szanowny Panie Prokuratorze

W związku z wystąpieniem Prokuratora Rejonowego dla Wrocławia-Krzyki Zachód dotyczącym wątpliwości prawnych związanych z obowiązkiem pełnienia dyżurów przez prokuratorów, uprzejmie przedstawiam następującą opinię.

- 1. Punktem wyjścia dla wyjaśnienia narzucających się wątpliwości, związanych z obciążaniem dyżurami kobiet w ciąży oraz prokuratorów sprawujących opiekę nad dzieckiem do lat ośmiu lub do lat czterech, jest przypomnienie zasad regulujących czas pracy prokuratorów.

Zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 20 czerwca 1983 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późn. zm. [dalej: „ust. prok.”])¹, w sprawach

¹ Art. 118. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie lub w przepisach szczególnych do prokuratorów powołanych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, niebędących oficerami, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, a w sprawach nieuregulowanych, także w przepisach tej ustawy - przepisy Kodeksu pracy.

IA 022/128/15
opinie z okluz.

NACZELNIK
Wydziału Organizacyjnego
Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi
Grażyna Szynka 2015-11-05

nieuregulowanych w tej ustawie lub przepisach szczególnych do prokuratorów stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych, a w sprawach nieuregulowanych także w tej ustawie – przepisy Kodeksu pracy. Oznacza to, że w zakresie nieuregulowanym w ust. prok. w pierwszej kolejności należy poszukiwać przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 269 z późn. zm. [dalej: „ust. urz.”]); ewentualnie w braku takiej regulacji w dalszej kolejności w Kodeksie pracy.

Z kolei art. 46 ust. prok.² stanowi, że czas pracy prokuratora jest określony wymiarem jego zadań. W rezultacie ani przepisy ust. urz. ani Kodeksu pracy dotyczące czasu pracy pracowników nie mają zastosowania do prokuratorów z uwagi na odwołanie zawarte w art. 118 ust. prok., jak również na podstawie art. 5 Kodeksu pracy³. W rezultacie czas pracy prokuratorów nie jest określony dziennym ani tygodniowym wymiarem godzinowym ani nie wyklucza pracy w niedziele i święta.

Tak rozumiany przepis art. 46 ust. prok. nie jest też sprzeczny z postanowieniami dyrektywy 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz.U.UE-sp.05-4-381). Maksymalne limity czasu pracy, ustalone w artykule 6 oraz reguły minimalnego dobowego wypoczynku, określone w artykule 4 dyrektywy, mogą być wyłączone w prawie krajowym, w odniesieniu m.in. do pracowników zarządzających oraz osób posiadających autonomiczną właściwość do podejmowania decyzji (artykuł 17 ust. 1 lit a dyrektywy⁴). Bez wątpienia prokuratorzy należą do kategorii pracowników

² Art. 46. Czas pracy prokuratora jest określony wymiarem jego zadań.

³ Art. 5. Jeżeli stosunek pracy określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, przepisy kodeksu stosuje się w zakresie nie uregulowanym tymi przepisami.

⁴ 1. Z należnym poszanowaniem zasad ogólnych ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników Państwa Członkowskie mogą stosować odstępstwa od art. 3-6, 8 oraz 16, jeżeli, uwzględniając szczególną charakterystykę danych działań, wymiar czasu pracy nie jest

pracowników przepisów o pracy w godzinach nadliczbowych, jeżeli w szczególności się do pracy wykraczającej ponad obowiązujący pracownika normatywny czas pracy. Kwestię tę rozstrzygnął Sąd Najwyższy na tle analogicznego z art. 46 ust. prok. przepisu art. 83 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.) w uchwale z dnia 8 kwietnia 2009 r. II PZP 2/09. Teza uchwały, jak również argumentacja Sądu Najwyższego mają w pełni zastosowanie także do prokuratorów, chociaż organizacja pracy sędziów i prokuratorów, ze względu na zakres i sposób wykonywania zadań tych grup pracowniczych, jest w wielu aspektach odmienna.

Rozstrzygnięcia problemów związanych z obciążeniem obowiązkiem pełnienia dyżurów wykraczających poza godziny urzędowania jednostek organizacyjnych prokuratury przez kobiety w ciąży oraz prokuratorów sprawujących opiekę nad dzieckiem do lat ośmiu, względnie do lat czterech, a ściślej stosowania do tych prokuratorów przepisów art. 29 ust. urz. względnie art. 178 Kodeksu pracy wymaga ustalenia, czy przepisy te, w zakresie dotyczącym ograniczeń czasu pracy takich pracowników, należą do zespołu norm regulujących czas pracy.

mierzony i/lub nieokreślony z góry lub może być określony przez samych pracowników oraz szczególnie w przypadku:

- a) pracowników zarządzających lub innych osób posiadających autonomiczną władzę do podejmowania decyzji;
- b) pracowników przedsiębiorstw rodzinnych; lub
- c) pracowników pełniących obowiązki podczas ceremonii religijnych w kościołach oraz wspólnotach wyznaniowych.

Przepis art. 29 ust. 3 obejmuje zagadnienia wymiaru czasu pracy oraz jego rozkładu, a także dopuszczalności wykonywania pracy poza normalnymi godzinami pracy, pracy w porze nocnej oraz w niedziele i święta (ust. 1-1a); ponadto zawiera bezwzględny zakaz stosowania uregulowań wydłużonego czasu pracy oraz zatrudnienia poza normalnymi godzinami pracy, w nocy oraz w niedziele i święta kobiet w ciąży, a także względny zakaz o takim samym zakresie, dotyczący osób sprawujących pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekujących się dziećmi w wieku do lat ośmiu.

Z kolei art. 178 Kodeksu pracy⁴, zamieszczony w Dziale ósmym Kodeksu pracy „Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem”, ze względu na materię wkracza w trzy odrębne sfery, zawierając ograniczenia dotyczące: czasu pracy (zakaz pracy nadliczbowej lub pracy w systemie przerywanego czasu pracy), pracy w porze nocnej oraz delegowania poza stałe miejsce pracy.

W zakresie odnoszącym się do czasu pracy (a więc jego rozmiaru dziennego i tygodniowego oraz pracy w niedziele i święta), normy zawarte w art. 29 ust. 3 oraz w art. 178 § 2 Kodeksu pracy, bez względu na

³ Art. 29. 1. Czas pracy urzędników państwowych nie może przekraczać 8 godzin na dobę i średnio 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż 8 tygodni.
1a. W wypadkach uzasadnionych rodzajem pracy i jej organizacją mogą być stosowane rozkłady czasu pracy, w których jest dopuszczalne przedłużenie czasu pracy do 12 godzin na dobę. W tych rozkładach czas pracy nie może jednak przekraczać średnio 40 godzin na tydzień, w przyjętym okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż 12 tygodni.
2. Jeżeli wymagają tego potrzeby urzędu, urzędnik państwowy może być zatrudniony poza normalnymi godzinami pracy, a w wyjątkowych wypadkach także w nocy oraz w niedziele i święta.
3. Przepisów ust. 1a i 2 nie stosuje się do kobiet w ciąży oraz - bez ich zgody - do osób sprawujących pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekujących się dziećmi w wieku do lat ośmiu.

⁴ Art. 178 § 1. Pracownicy w ciąży nie wolno zatrudniać w godzinach nadliczbowych ani w porze nocnej. Pracownicy w ciąży nie wolno bez jej zgody delegować poza stałe miejsce pracy ani zatrudniać w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 139.
§ 2. Pracownika opiekującego się dzieckiem do ukończenia przez nie 4 roku życia nie wolno bez jego zgody zatrudniać w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej, w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 139, jak również delegować poza stałe miejsce pracy.

OD :PROK. AP. LODZ

NR FAKSU : 426649255

04 LIS. 2015 15:25

STR. 4/6

umiejscowienie tego ostatniego przepisu, wkraczają w materię uregulowaną w art. 46 ust. prok. a zatem ich stosowanie jest wyłączone w stosunku do prokuratorów.

Treść normatywna art. 29 ust. urz. oraz art. 178 § 1 i 2 Kodeksu pracy obejmuje zakaz zatrudnienia w porze nocnej, a także w niedziele i święta pracownika w sytuacji opisanej w hipotezach tych przepisów. Przepisy o pracy w porze nocnej nie należą do regulacji czasu pracy, chociaż są z tą materią integralnie związane. Wobec tego przepisy urz. i przepisy Kodeksu pracy o pracy w porze nocnej obejmują materię nieuregulowaną w jakikolwiek sposób w ust. prok., a w szczególności w tej art. 46 i mają zastosowanie także do prokuratorów.

Jedynie dla przypomnienia należy zauważyć, że pora nocna, zgodnie z art. 157⁷ Kodeksu pracy⁷, obejmuje czas między godziną dwudziestą pierwszą a godziną siódmą.

Konstatacja ta prowadzi do wniosku, że bezwzględny zakaz zatrudnienia w porze nocnej kobiety w ciąży oraz względny (bez jego zgody) zakaz zatrudnienia w porze nocnej pracownika sprawującego opiekę nad osobą wymagającą stałej opieki lub dzieckiem do ukończenia ósmego roku życia, z mocy art. 118 ust. prok. ma zastosowanie także do prokuratorów. Nie wyklucza to jednak dopuszczalności uwzględnienia prokuratorów objętych ochroną w planowaniu dyżurów. Należy bowiem mieć na uwadze, że samo objęcie prokuratora harmonogramem dyżuru obejmującego porę nocną nie jest równoznaczne z zatrudnieniem w porze nocnej. Taki charakter ma bowiem dopiero wykonywanie pracy w okresie dyżuru, przypadającej w godzinach między 21 a 7. Niemniej planowanie dyżurów prokuratorów powinno – dla uniknięcia kolizji z zakazem zatrudnienia w porze nocnej – uwzględnić sytuacje kobiet w ciąży jak również prokuratorów sprawujących pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekę nad dzieckiem do lat 8. Taki

⁷art. 157¹ § 1. Pora nocna obejmuje 8 godzin między godzinami 21⁰⁰ a 7⁰⁰.

OD : PROK. AP. LODZ

NR FAKSU : 426649255

04 LIS. 2015 15:26 STR. 5/6
ZBIOR DOKUMENTOW GENERALNEGO ZBIORU P. UUB/UU1

rozkład dyżurów w mniejszych jednostkach organizacyjnych prokuratury może jednak powodować znaczne utrudnienia w organizacji pracy.

- II. Kwestie związane z właściwością powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie dyżurów pełnionych po godzinach urzędowania reguluje § 12 ust. 1 zarządzenia Nr 32/2015 Prokuratora Generalnego z dnia 1 czerwca 2015 r.

Na etapie zawiadomienia o konieczności podjęcia czynności w ramach dyżuru pełnionego po godzinach urzędowania oraz w dni wolne od pracy z reguły możliwe jest stwierdzenie właściwości rzeczowej prokuratury okręgowej określonej w § 9 pkt 1 lit a-c oraz właściwości prokuratury apelacyjnej określonej w § 10 pkt 1 lit a-d rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2014 r. poz. 1218 z późn. zm.).

Jednak w niektórych przypadkach, wobec zakresu materiału zebranego dotychczas w sprawie, takie ustalenie nie będzie możliwe, a zatem należy przyjmować domniemanie właściwości prokuratury rejonowej, wynikające z § 8 ust. 1 pkt 1 Regulaminu.

W momencie skierowania do jednostki organizacyjnej prokuratury zgłoszenia konieczności podjęcia przez prokuratora czynności decyduje ocena organu zgłaszającego. Nawet jeżeli zgłoszenie takie zostanie dokonane w prokuraturze rejonowej, mimo że z materiału wynika ewentualna właściwość prokuratury wyższego szczebla, czynności powinien podjąć w ramach dyżuru prokurator prokuratury rejonowej. Na tym etapie nie może bowiem dojść do przekazania sprawy (w zakresie dotyczącym czynności niecierpliwych zwłoki). Dopiero po wykonaniu tych czynności, stosownie do § 12 ust. 1 zdanie drugie zarządzenia Nr 32/2015, należy powiadomić prokuratora dyżurnego z jednostki

OD : PROK. AP. LODZ

NR FAKSU : 426649255

04 LIS. 2015 15:26 STR. 6/6

PROKURATURA GENERALNA STOV P. VII/VII

właściwej do prowadzenia postępowania. Prokurator ten decyduje, czy przejmie do prowadzenia sprawę i podejmie dalsze czynności w ramach swego dyżuru.

Podsumowując, prokurator dyżurujący w danej jednostce organizacyjnej nie może w trakcie dyżuru przekazywać sprawy według właściwości rzeczowej. Takie decyzje, w przypadku braku reakcji co do przejęcia sprawy przez prokuraturę wyższego szczebla, będzie można podjąć dopiero po zakończeniu dyżuru i rozpoczęciu godziny normalnego urzędowania. Nie ma jednak przeszkód, aby prokurator dyżurny w jednostce, w której nastąpiło zgłoszenie, jeszcze przed wykonaniem czynności niecierpiących zwłoki powiadomił prokuratora dyżurnego jednostki wyższego szczebla o zaistniałej sytuacji, a ten może przejąć sprawę już w ramach prowadzonego dyżuru i przeprowadzić także te czynności.

Z
ponaszajm
DIREKTOR
Szere Prokuratury Generalnego
Ryszard Zaleski

do wiadomości:

prokuratorzy apelacyjni

(wzyscy)